FIATAL MŰSZAKIAK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA XIX.

Kolozsvár, 2014. március 20–21.

SZOCIÁLISAN ÉRZÉKENY ÉPÍTÉSZET

SOCIAL SENSITIVE ARCHITECTURE

VÖRÖS Erika

*Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar, Breuer Marcell
Doktori Iskola, 7624, Magyarország, Pécs, Rókus utca, 2; Telefon / Fax: +36-72-503650,
erikavorosg@gmail.com*

Abstract

My purpose is to create a social sensitive architectural method that thinking about not only the building planning and workmanship, but also pay attention for the buildings life cycles and the economical and social aspects and effects. This kind of architectural approach promote so much better the given social stratum levels out. If we create a real relationship between the architecture team and the periphery standing towns's management, inhabitants and the relief organizations members whoes are keep the a daily connections with them, we will promote to evolve the equality there.

Keywords: solid, social sustainable

Összefoglalás

A távlati cél egy olyan szociálisan érzékeny építészeti metodika megalkotása, amely nem csak a tervezési és kivitelezési folyamatokra szorítkozik, hanem figyelmet fordít az épület elő és utóéletére, valamint gazdasági, társadalmi, szociális hatásaira is. Egy ilyen fajta építészeti látásmód eredményesebben segíti elő az adott társadalmi réteg felzárkóztatását és befogadását, azzal, hogy az építész tervezőcsapat valódi kapcsolatot teremtsen az elmaradott, perifériára szorult települések vezetőségével, lakóival és a társadalmi szakadékokat áthidaló segélyszervezetekkel, támogatva ezzel az esélyegyenlőség kialakulását is.

Kulcsszavak: szolidaritás, szociális fenntarthatóság

1. Szociális építészet / Mit tehet az építész?

A falvainak folyamatos elnéptelenedését figyelve a témaválasztás időszerűsége és indokoltsága jól tetten érhető. Magyarország hátrányos helyzetű térségei közül is az Ormánság és annak környéke mondható az egyik legszegényebb területnek, ahol a munkanélküliségi mutatók kiemelkedően magasak. Az Ormánság területe teljes mértékben magában hordozza azokat a gazdasági, társadalmi és szociális problémákat, amelyek a hasonló gondokkal küzdő térségek nehézségeire is reflektálnak.

1. ábra. Gilvánfa új és megújuló épületei

A program távlati célja egy komplex vizsgálati módszer és építészeti tervezési anyag összeállítása, amely bemutatja egy település szociális lakásépítészeti fejlesztését és annak eredményeit a kezdetektől egészen az utóéletéig. Egy ilyen anyag egyfajta útmutatóként szolgálhat olyan falvaknak, amelyek gondolkoznak szociális fejlesztésekben, hiszen a kutatás végigkísér egy teljes folyamatot.

2. ábra. A helyben, helyi erővel préselt vályogtéglák

Ennek az anyagnak az alapját és egyben prototípusát képezi egy két évvel ezelőtti belügyminisztériumi megbízás, melynek értelmében, első ütemben 8 új szociális családi ház épül Gilvánfára, a szociálisan rászorulóknak részére, a már említett Ormánsági települések szociális fejlesztés program keretében. A projektben, mint tervező vehettem részt a Doktori Iskola vezetőjével és egy doktorandusszal együtt, így folyamatos rálátásom volt a tervezés és az egyeztetés minden területére, így a projekt megfelelő alapot jelent a kutatás számára. Kutatási témámban a szociális lakásépítés társadalmi hasznossága nem csak a szociálisan rászorulóknak lakáshoz jutásáról szól, hanem annak egy sokkal fontosabb és távlati hasznosságot eredményező aspektusáról, a képzésről, integrációról, amit az épületek tervezés során már előre meghatározhatunk.

3. ábra. A helyben, helyi erővel préselt vályogtéglák

A tervezés elsődleges és legfőbb szempontja, hogy olyan épületeket tervezzünk, melyek szem előtt tartják az adott társadalmi réteg igényei és lehetőségeit, érzékenyek környezetükre, fenntarthatóak. A tervezés fontos kritériuma a megfelelő technológia és anyagok kiválasztása, melyek elterjedtek, könnyen tanulhatóak és használhatóak. Mivel a gilvánfai szociális épületek közmunkaprogram keretében épülő házak, így az építésben részt vevő helyi lakosok szakemberek mellett tanulhatták meg az egyes szakmákat a 8 lakóház felépítése alatt. A tervezés során ezért esett a választás a vályogra, melynek elkészítése és használata nem idegen a 100%-ban roma lakosú falu embereinek. Az építkezés során megtanulták a vályog préselési, és beépítési technikáját és a fa tetőszerkezet és fa födém készítését, ahol képzett ácsok és kőművesek vezették be a mesterségek rejtelmeibe a lakosokat. A példa jól mutatja, hogy építéssként milyen társadalmi, szociális hatásai lehetnek egy épület felépítésének, ha jól választjuk meg a beépítésre szánt anyagokat és a technológiát. A 8 db szociális lakás a közmunkaprogram keretén belül állami támogatással 2013 végére elkészült, melynek elkészítése alatt munkát és képzést kaptak falu lakosai, akik már tervezgetik, hogy a jövőben hogyan hasznosítsák a fél éves építkezés alatt megszerzett tapasztalatokat. Ezek a tervek nyújtanak perspektívát és lehetséges a felzárkóztatáshoz a falunak és lakóinak egyaránt.

3. ábra. Átadó ünnepség

2. Következtetések / Összefoglaló

Összességében elmondható, hogy bár a belügyminisztériumi megbízás 8 családi ház megtervezéséről szólt, még is a távlati társadalmi hasznosság mellett a 8 épület csak eszközként működött közre a program végére. A gilvánfai lakosok eddigi céltalan jövőképe sokat változott. Egyrészt várják a program második ütemét, hogy még többen tanulhassanak bele az építéssel járó szakmákba, másrészt tervezik, hogy a szomszédos faluk építkezéseihez ők készítsék a nekik ajándékozott vályog préselővel a szükséges építési anyagot, valamint kamatoztathatnák építési tapasztalataikat. Összességében elmondható nem csak 8 szociális házat hanem lehetőséget kaptak az integrációra.

Irodalom

- [1] Déry Attila: *Öt könyv az építészetről*; TERC 2010
- [2] Dr. Barakonyiné Viniczai Klára: *Településszociológia*; PTE
- [3] Fodor István: *Környezetvédelem és regionalitás Magyarországon*; Dialóg Campus 2001
- [4] Fodor István: *Társadalom és környezet*; Dialóg Campus 2001
- [5] Meggyesi Tamás: *Települési kultúráink*; TERC 2008
- [6] Medgyasszay Péter, Novák Ágnes: *Föld és szalmaépítészet*; TERC 2006
- [7] Tóth Zoltán, Hübenr Mátyás: *Településtervezés tankönyv I., II., III.*; PTE 2003-2009
- [8] Az EU Interreg II C - Case: *Városok a társadalmi kirekesztés ellen elnevezésű projekt keretén belül*; 2006
- [9] Hoffmann Istvánné: *Lakáskörülmények*; Kossuth Könyvkiadó 1981
- [10] [Olasz Lóránt, Schmidt Béla: *A lakásterületi programok vizsgálata és a használati tapasztalatok elemzése*; BME Lakóépület tervezési Tanszék 1985